

Verlag van het ingevolge artikel 5, sub d., j° 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de Rijksarchiefdienst met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, op het beleidsterrein Monumentenzorg (1945-1990)

Samenstellers:

J.A.A. Bervoets en A.H. Poelwijk, 9 december 2004

1. Inleiding

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, lid 1 van het Archiefbesluit 1995 (Stb.1995/671). De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B = te bewaren; V = te vernietigen).

2. Het beleidsterrein

Blijkens de inleiding op de selectielijst Monumentenzorg, zoals gepubliceerd in de *Staatscourant* van 9 april 2003, nr. 70, is "de belangrijkste doelstelling van de rijksoverheid op het beleidsterrein monumentenzorg [...] het behoud van cultureel erfgoed, i.c. monumentale objecten, oude dorpskernen en stadsgezichten." De Monumentenwetten van 1961 en 1988 maken de bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten mogelijk.

Het BSD *Monumentenzorg* wordt thans ter vaststelling aangeboden voorzover het de handelingen betreft van de volgende actoren:

- de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM);
- de Rijksplanologische Commissie (RPC).

3. Totstandkoming van het BSD

Het BSD *Monumentenzorg* is gebaseerd op het Rapport Institutioneel Onderzoek *Van monumentale waarde. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein monumentenzorg over de jaren 1945-1990* (PIVOT-rapport 136), opgesteld door drs. F van der Doe en drs. H. Spijkerman. Het onderzoek, aangevangen in 1992, werd in 1995 afgerond. De in dit BSD opgenomen handelingen zijn de handelingen 50 en 52 uit het betreffende RIO.

In het voorjaar van 1997 werd door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) een BSD *Monumentenzorg* ter vaststelling aangeboden met betrekking tot handelingen van zijn ministerie of onder zijn zorg vallende organen. Hierover bracht de Raad voor Cultuur op 3 juni 1997 advies uit (arc-97.6500/1). Na een ingrijpende herziening werd een vastgesteld BSD gepubliceerd in de *Staatscourant* van 9 april 2003 (nr. 70). Tijdens de vaststelling hebben er zich twee zaken voorgedaan, die -achteraf gesproken- dienen te worden gecorrigeerd.

1 Handeling 50 van de Rijksplanologische Dienst was in dit BSD onder nr. 123 ten onrechte gewaardeerd als een handeling, vallende onder de zorg van de minister van OCW. De RPD is namelijk een dienstonderdeel van het ministerie van VROM.

2 De handelingen van de minister van VROM zijn buiten deze vaststelling gevallen.

Het thans ingediende BSD is bedoeld om de situatie recht te zetten.

4. Deelnemers aan het driehoeksoverleg.

Aan het driehoeksoverleg namen deel:

voor het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer:

als beleidsdeskundigen:

dhr. J. Koopman, Directeur-Generaal Volkshuisvesting;

dhr. R. Schoonman, Directieraad, Directoraat-Generaal Ruimte;
 mw. drs. C. van den Hout, senior beleidsmedewerker, directie Regionaal beleid, Directoraat-Generaal Ruimte

als archiefdeskundige:

dhr. drs. P.Sierdsma, Directie Documentatie en Informatie, Archief- en Informatiecentrum

als vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris:

dr. J.A.A. Bervoets, medewerker Selectie, Nationaal Archief

dr. A.H. Poelwijk, medewerker Selectie, Nationaal Archief

6. Belangen

Belangen ex artikel 2, sub b en c Archiefbesluit 1995

Tijdens het opstellen van het BSD en tijdens het gevoerde driehoeksoverleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde besluit genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek. Als uitgangspunt van het overleg gold de door de rijksarchiefdienst gehanteerde selectiedoelstelling, die inhoudt dat de belangrijkste bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring. Met het te bewaren materiaal moet het mogelijk zijn om een reconstructie te maken van de hoofdlijnen van het handelen van de rijksoverheid ten opzichte van haar omgeving, maar ook van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, voor zo ver deze zijn te reconstrueren uit overheidsarchieven.

Om op basis van deze selectiedoelstelling tot een waardering van de handelingen te komen, worden zes selectiecriteria toegepast:

Selectiecriteria	
<i>Handelingen die gewaardeerd worden met B(ewaren)</i>	
<i>Algemeen selectie criterium</i>	Toelichting
<i>1. Handelingen die betrekking hebben op voorbereiding en bepaling van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan agendavorming, het analyseren van informatie, het formuleren van adviezen met het oog op toekomstig beleid, het ontwerpen van beleid of het plannen van dat beleid, alsmede het nemen van beslissingen over de inhoud van beleid en terugkoppeling van beleid. Dit omvat het kiezen en specificeren van de doeleinden en de instrumenten.
<i>2. Handelingen die betrekking hebben op evaluatie van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het beschrijven en beoordelen van de inhoud, het proces of de effecten van beleid. Hieruit worden niet per se consequenties getrokken zoals bij terugkoppeling van beleid.
<i>3. Handelingen die betrekking hebben op verantwoording van beleid op hoofdlijnen aan andere actoren</i>	Hieronder valt tevens het uitbrengen van verslag over beleid op hoofdlijnen aan andere actoren of ter publicatie.
<i>4. Handelingen die betrekking hebben op (her)inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het instellen, wijzigen of opheffen van organen, organisaties of onderdelen daarvan.
<i>5. Handelingen die bepalend zijn voor</i>	Onder beleidsuitvoering wordt verstaan het toepassen van

Selectiecriteria	
<i>de wijze waarop beleidsuitvoering op hoofdlijnen plaatsvindt</i>	instrumenten om de gekozen doeleinden te bereiken.
<i>6. Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeien uit voor het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten</i>	Bijvoorbeeld in het geval de ministeriële verantwoordelijkheid is opgeheven en/of wanneer er sprake is van oorlogstoestand, staat van beleg of toepassing van noodwetgeving.

Belangen van de archiefbescheiden voor de overheidsorganen en de recht- en bewijszoekende burger

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd voor vernietiging op termijn, is de termijn vastgesteld met het oog op het belang van de archiefbescheiden voor overheidsorganen en voor de recht- en bewijszoekende burger. De beoordeling en vaststelling van de maximale termijnen zijn geschied door de deskundigen van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, en de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris. De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris heeft zich ervan vergewist dat zij gezien hun inbreng en functie inderdaad kunnen gelden als deskundigen.

Belangen van de te bewaren archiefbescheiden voor het historisch onderzoek

In het driehoeksoverleg hebben de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris primair de belangen van het historisch onderzoek behartigd. Daarnaast hebben ook de overige deelnemers hun gedachten laten gaan over de vraag op welke wijze het belang van de bescheiden voor later historisch onderzoek in de selectielijst tot uiting zou moeten worden gebracht.

Ingevolge artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 kan neerslag van bepaalde, als te vernietigen gewaardeerde handelingen betreffende personen en/of gebeurtenissen van bijzonder cultureel of maatschappelijk belang, van vernietiging worden uitgezonderd.

8. Inhoudelijk verslag

In de hierboven aangehaalde selectielijst in de *Staatscourant* van 9 april 2003 zijn de in dit BSD beschreven handelingen niet of niet op de juiste wijze gewaardeerd. Een poging tot samenwerking met andere actoren waarvan de handelingen evenmin waren gewaardeerd lijkt binnen korte termijn geen kans van slagen te krijgen. Daarom is in het voorjaar van 2004 dit BSD alleen door het ministerie van VROM ter vaststelling aangeboden.

Op grond van de bovengenoemde criteria zijn alle overlegpartners van het driehoeksoverleg het er over eens dat een aanwijzing van een beschermd stads- of dorpsgezicht een belangrijke beschikking is met ingrijpende gevolgen voor de directe omgeving.

De waardering van handeling 52 is analoog aan de waardering van de in de *Staatscourant* vastgestelde handeling 31 van het BSD Monumentenzorg onder de zorg van de minister van OCW. Omdat de minister van VROM en zijn adviseur, de Rijksplanologische Commissie vanuit een ander gezichtspunt opereren, kunnen er zich in de neerslag van hun handelingen andere gegevens bevinden, die eveneens voor blijvende bewaring in aanmerking komen. Om die reden stemmen alle partners van het overleg in met het voorstel van het ministerie van VROM tot de waardering van beide handelingen met een B.

Het verslag is in oktober 2004 ter goedkeuring voorgelegd aan de deelnemers aan het driehoeksoverleg. Allen hebben zich akkoord verklaard met het voorgelegde verslag.